

ZAPIS, IZGOVOR IN NAGLASNO MESTO IZBRANIH PREVZETIH BESED S PODROČJA GLASBE

Jana Volk

Fakulteta za humanistične študije, Univerza na Primorskem, Koper

jana.volk@fhs.upr.si

DOI:10.4312/Obdobja.43.389-398

V prispevku se osredotočamo na zapis, izgovor in naglasno mesto izbranih prevzetih glasbenih izrazov. Sodobno normiranje skuša evidentirati različne pojavne oblike jezikovne rabe, tako lahko v priročnikih zasledimo dvojnice, ki nakazujejo potencialne možnosti razvoja posameznih pojavnih oblik tako v zapisu kot v izgovoru. V normativnih priročnikih smo zato poiskali (dvojnične) zapise in izgovore izbranih glasbenih izrazov, z anketo pa preverjali, katera od obeh možnosti prevladuje.

izgovorne dvojnice, pisne dvojnice, prevzete besede, glasbeni izrazi

This article focuses on the notation, pronunciation, and accentuation of selected borrowed musical expressions. Modern standardization aims to document various manifestations of language usage, and so one can find doublets in manuals indicating potential development options for individual manifestations in both notation and pronunciation. Therefore, normative manuals were searched for (doublet) notations and pronunciations of selected musical expressions, and a survey was used to verify which of the two options prevails.

pronunciation doublets, written doublets, borrowed words, musical expressions

1 Uvod

Poleg avtohtonih, slovenskih besed v komunikaciji uporabljamo tudi prevzete besede, ki prihajajo iz jezikov, s katerimi je slovenščina v neposrednem ali posrednem stiku. V drugi polovici 20. stoletja je bila v mednarodni komunikaciji uporabljena predvsem angleščina, ki je vplivala tudi na slovenščino (Šabec 2006: 335). Besede iz drugih jezikov imenujemo prevzete besede (Toporišič 2000: 131), uporabimo jih za poimenovanje novih predmetov in pojmov, včasih pa tudi takrat, ko zanje že obstajajo slovenske besede (Šabec 2006: 335). Proces prevzemanja besed je lahko zelo nepredvidljiv, nanj vplivajo družbeni in jezikovni vplivi, ki so različne intenzitete. Stopnjo prevzetosti leksike je zato mogoče določiti šele po dlje časa trajajočem spremljanju jezikovne rabe (Dobrovoljc, Jakop 2012: 90).

V drugem poglavju prispevka opišemo odnos do sprejemanja prevzetih besed v slovenskih pravopisih, o njihovi delitvi in poimenovanju, v tretjem razdelku pa o izgovoru. Četrto poglavje opisuje raziskavo, ki smo jo izvedli med govorce slovenščine in s katero želimo ugotoviti zapisovanje, izgovor in tvorbo izbranih glasbenih izrazov, v petem poglavju pa sledijo rezultati raziskave.

2 Prevzete besede v jezikovnih priročnikih

Odnos do sprejemanja tujejezičnih besed v slovenski jezik se je skozi pravopisne priročnike od prvega pravopisa leta 1899 do sodobne različice spreminjal. Iz pravil o zapisovanju tujih besed v Levčevem pravopisu je razvidna težnja po slovenski podobi tujih besed.¹ Za poimenovanje novih pojavov, pojmov in stvari pravopis sprejema tudi tuja poimenovanja, toda priporoča previdnost – »naj govorniki, kadar uporabijo tujo besedo, to skušajo čim bolj posloveniti« (Dragar Gorjup 2007: 740). V Breznikovem priročniku v pravopisnih pravilih samostojnega pravila o tujih prvinah v jeziku ni, v slovarskem delu pa je raba tujih besed odsvetovana.² V Breznik-Ramovševem pravopisu raba tujk ni zaželeno, priznane so le v knjižnem strokovnem jeziku, »ker pa so večina govorcev slovenskega jezika preprosti ljudje, rabo tujk odsvetuje« (prav tam: 742, 743). Pravopis iz leta 1950 je do prehajanja tujejezičnih prvin v slovenščino precej toleranten, saj jih izrecno ne odsvetuje – v splošni rabi naj bi jih prilagajali domači pisavi, v strokovni rabi pa ohranjali pretežno prvotno podobo (prav tam: 745). *Slovenski pravopis* (v nadaljevanju SP) iz leta 1962 navaja, da »tujejezične prvine zapisujemo v tuji obliki ali po domači izgovarjavi« (SP 1962: 746).

SP 2001 daje prednost domačim izrazom, saj meni, da » [p]reden se [...] odločimo za prevzem kake besede, se najprej vprašamo, ali jo sploh potrebujemo, ali ni mogoče istega povedati s katero že znano domačo besedo ali z novo domačo tvorjenko« (SP 2001: 22). Večino občnih besed domačimo pisno, vse pa izgovorno, oblikoslovno in skladenjsko. Med posebnosti, ki ohranijo izvirno pisavo, SP 2001 uvršča: 1) mednarodne glasbene izraze: *capriccioso*, *adagio*, *allegro*; 2) nekatere manj rabljene strokovne izraze: *commedia dell'arte*, *curriculum vitae*; 3) posamezne druge izraze: *jazz*, *disco*; 4) večino imen za vozila (npr. za avtomobile, letala) ali za nekatere tehnične predmete ipd.: *volkswagen*, *boeing*. »Tudi take besede s časom navadno prevzamejo domačo slovensko pisavo po slovenskem izgovoru, npr. *kurikulum*, *džul*, *folksvagen* [...]« (prav tam: 23). Dobrovoljc in Jakop (2001: 93) ob navedenih posebnosti opozarjata, da bi bilo »[o]b prenovi pravil skupino 'mednarodni glasbeni izrazi' ustrežneje poimenovati 'mednarodne glasbene oznake'³ [...], saj se glasbeni izrazi vendarle podomačijo in pregibajo (*jazz* > džez, *disco* > disko, *punk* > pank),« manj rabljeni izrazi s področja popularne kulture pa pogosto dlje časa ohranjajo nepodomačeno obliko v zapisu (*cool jazz*).

Prevzete občne besede se po SP 2001 (22) in *Slovenski slovnici* (Toporišič 2000: 131) delijo na izposojenke in tujke, prevzeta lastna imena pa so podomačena in polcitatna imena. Sodobni slovenski pravopis ločuje občna imena glede na stopnjo prilagoditve slovenskemu jezikovnemu sistemu, lastna imena pa glede na vrsto in tip

1 »Tuje črke poslovenimo, dvoglasnike zapisujemo s samoglasnikom in soglasnikom, podvojene soglasnike zapisujemo samo z enim soglasnikom« (Dragar Gorjup 2007: 740).

2 »[...] tuje besede so zaznamovane s križem in torej odsvetovane, s čimer naj bi se preprečila raba tujejezičnih prvin« (prav tam: 742).

3 Izrazi kot oznake za izvajanje glasbenega dela na notah se navadno pojavljajo v imenovalniku, kar vpliva tudi na ohranjanje citatnosti teh besed.

prilagoditve (prevod ali podomačitev) (Dobrovoljc, Jakop 2021: 90), poimenuje jih enostavno pisno podomačena in pisno nepodomačena beseda (Komentar 2021: 5).

3 Pravila za izgovor prevzetih besed

Prevzete besede izgovarjamo z glasovi in naglasom slovenskega knjižnega jezika. »Naglašeni samoglasniki so načeloma dolgi, naglašena e in o pa praviloma ozka, ne glede na to, kako se izgovarjata v izvornem jeziku«⁴ (SP 2001: 28). Sodobne raziskave ugotavljajo, da »v sodobni knjižni slovenščini obstaja veliko izgovornih dvojnic, kjer v rabi povsem enakovredno soobstajata dve možnosti izgovora« (Mirtič 2022: 26), in sicer tako v domačem kot v prevzetem besedju, spremembe se pojavljajo tudi pri kakovosti naglašanih *e* in *o*, ki sta lahko v slovenskem knjižnem jeziku široka ali ozka (prav tam). V rabi sta *e* in *o* pri prevzemanju imen pogosto široka, da sta bližje izvornemu izgovoru ([džêž], [pôp], [rêp]) (Dobrovoljc, Jakop 2020: 46; Komentar 2021: 16; Mirtič 2022: 26).

4 Raziskava

Raziskava je potekala s pomočjo spletne ankete, pripravljene v orodju IKA, v njej je sodelovalo 146 respondentov, vendar vsi niso rešili vseh delov ankete: 146 jih je odgovorilo na vsa vprašanja, torej o izgovoru, zapisu, tvorjenkah iz izbranih izrazov, naglasnem mestu in pisanju skupaj ali narazen, 139 pa na vsa vprašanja z izjemo izgovora. Večina sodelujočih je bila ženskega spola (74 %), 25 % moškega spola, 1 % se ni želel opredeliti. Prihajajo iz vseh sedmih narečnih skupin, največ iz primorske (76 %),⁵ 10 % iz štajerske, iz ostalih narečnih skupin pa manj kot 10 %. Večina respondentov opravlja delo, ki ni povezano z jezikom ali glasbo (79 %), 17 % delo, ki je povezano z jezikom (učitelj jezikov, lektor, prevajalec ipd.), 4 % pa delo, povezano z glasbo (glasbeni urednik, glasbeni kritik, tekstopisec ipd.).

Z anketo smo želeli raziskati: 1) pisno (ne)podomačevanje izbranih izrazov, 2) izgovor izbranih izrazov, 3) naglasno mesto izbranih izrazov, 4) zapis besednih zvez z izbranimi izrazi in 5) zapis skupaj ali narazen v izbranih izrazih. Naša predvidevanja so: prevladuje pisno nepodomačena raba izbranih izrazov, prevladuje izgovor širokega *e*-ja, izgovor *o*-ja je neustaljen, namesto samostalniške besedne zveze z levim ujemalnim pridevniškim prilastkom (npr. *rockovska glasba*) prevladujejo zapisi nepregibnih enot (večinoma pisno nepodomačenih) v pridevniški vlogi ob slovenskih besedah (*rock glasba*).

Pojavitve izrazov smo preverjali v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ1), v drugi izdaji *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ2), *Slovarju novejšega besedja* (SNB), SP2001 in *ePravopisu*. Ko ugotavljamo dvojničnost (ne)podomačenega izraza, sta zapisani obe dvojnici, v ostalih primerih pa nepodomačeni izraz.

4 Izjema sta *e* pred *j* in *o* pred *v* ter *e* pred *r*.

5 Predvidevamo, da je visok odstotek sodelujočih iz primorske narečne skupine zaradi osebnih poznanstev z avtorico, ki prihaja iz iste narečne skupine.

4.1 Pisno podomačevanje izbranih izrazov

Za zapis smo izbrali izraze, pri katerih bomo ugotavljali tudi izgovor, to so *jazz*, *heavy metal*, *reggae*, *rap*, *rock* in *blues*. V Tabeli 1 so navedni zapisi izbranih izrazov v jezikovnih priročnikih.

jezikovni priročniki/geslo	SSKJ1 (1970–)	SP (2001–)	SNB (2012)	SSKJ2 (2014)	ePravopis (2014–)
<i>jazz</i>	jazz	gl. džez	samo džez balet	jazz in džez	jazz in džez
<i>džez</i>	gl. jazz	džez	v prid. rabi, džez/ jazz balet	gl. jazz	samo pri geslu jazz
<i>heavy metal</i>	/	mala podiztočnica metalni rok	heavy metal, sop. težki metal	heavy metal	heavy metal
<i>težki metal</i>	/	/	težki metal sopomenka heavy metal	samo v zgledu	/
<i>reggae</i>	/	/	reggae in regi	reggae in regi	samo jamajški reggae
<i>regi</i>	/	/	regi ↑ ⁶ reggae	gl. reggae	/
<i>rap</i>	/	rap	rap	rap	rap in rep
<i>rep</i>	/	/	/	/	pri geslu rap
<i>rock</i>	rock	gl. rok	samo v hard rock/ hardrock/hardrok, pop rock/pop rok	rock in rok	/
<i>rok</i>	/	rok	samo v pop rok, ↑ pop rock	gl. rock	/

Tabela 1: Zapis izbranih izrazov v jezikovnih priročnikih.

4.2 Izgovor izbranih izrazov

Za izgovor smo izbrali izraze, v katerih se izgovori *e* oz. *o*: *jazz*, *heavy (metal)*, *pop*, *raggae*, *rap*, *rock*. V Tabeli 2 navajamo izgovor naglašanih samoglasnikov v jezikovnih priročnikih.

6 ↑ usmerja k pogosteje rabljeni pisni obliki.

jezikovni priročniki/geslo	SSKJ1 (1970–)	SP (2001–)	SNB (2012)	SSKJ2 (2014)	ePravopis (2014–)
<i>jazz</i>	džéz, tudi džêz	džéz	džêz balét	džêz in džéz	džêz, tudi džéz
<i>heavy metal</i>	/	/	hêvi mêtal in hêvi metál	hêvi metal/metál	hêvi metal/metál
<i>pop</i>	pòp	/	pòp	pòp	pòp
<i>reggae</i>	/	/	rêgi	rêgi	/
<i>rap</i>	/	rêp	rêp	rêp	rêp
<i>rock</i>	róck	rók	rók	rók	/

Tabela 2: Izgovor in naglasno mesto izrazov v jezikovnih priročnikih.

4.3

Naglasno mesto smo analizirali pri izrazih *musical/muzikal* in *heavy metal*. V Tabeli 3 so za te izraze navedene možnosti naglasnega mesta v jezikovnih priročnikih.

jezikovni priročniki/geslo	SSKJ1 (1970–)	SP (2001–)	SNB (2012)	SSKJ2 (2014)	ePravopis (2014–)
<i>muzikal</i>	muzikál	múzikal	/	muzikál	/
<i>musical</i>	gl. muzikal	mjúzikəl, gl. muzikal	/	gl. muzikal	/
<i>(heavy) metal</i>	/	/	hêvi mêtal in hêvi metál	hêvi metal in metál	hêvi metal in metál

Tabela 3: Naglasno mesto izrazov v jezikovnih priročnikih.

4.4 Zapis besednih zvez, ki vsebujejo analizirane izraze

Za zapis besednih zvez iz analiziranih izrazov smo izbrali enake izraze kot v podglavju 4.1. V jezikovnih priročnikih je za zapis več možnosti (Tabela 4) – kot samostalniška besedna zveza z nepregibnimi enotami v pridevniški vlogi ob samostalniškem jedru, pri čemer je nepregibna enota lahko pisno podomačena ali nepodomačena (*rok glasba*, *rock glasba*); kot samostalniška besedna zveza z levim ujemalnim pridevniškim prilastkom, ki je lahko zapisan v podomačeni ali nepodomačeni obliki (*džezovska glasba*, *jazzovska glasba*).

jezikovni priročniki/geslo	SSKJ1 (1970–)	SP (2001–)	SNB (2012)	SSKJ2 (2014)	ePravopis (2014–)
<i>jazz/džez glasba; jazzovska/džezovska glasba</i>	jazz glasba, jazzovski	džezovski	jazz glasba	jazz glasba, jazzovski	jazz/džez glasba, variantno jazzovske/džezovske
<i>heavy metal glasba, težkometalska glasba; heavymetalska glasba</i>	/	/	heavy metal glasba, heavymetal-ski, težko-metalski	heavy metal glasba, heavy-metalska	heavy metal glasba, heavy-metalska
<i>reggae/regi glasba; reggaejevska/ragijevska glasba</i>	/	/	reggae glasba	reggae glasba	/
<i>rap/rep glasba; raperska</i>	/	rapovski	rap glasba, raperska/reperski, rapovski, repovski	rap glasba, raperska	rap/rep glasba, raperski/reperski
<i>rock/rok glasba; rockerska/rokerska</i>	rock glasba, rockovski	rockglasba, rockerski, rokerski	rokovski, rokerski	rock glasba, rockovski (gl. rokovski); rokerski, rokovski	/

Tabela 4: Zapis izpeljank v jezikovnih priročnikih.

4.5 Zapis skupaj ali narazen v izbranih izrazih

Za zapis skupaj ali narazen smo izmed izrazov, navedenih v podpoglavju 4.1, analizirali *jazz* in *rock*, za katera nekateri jezikovni priročniki navajajo dvojničnost zapisa, skupaj ali narazen, dodali smo še izraze *country*, *techno* in *narodno-zabavna*.

jezikovni priročniki/ geslo	SSKJ1 (1970–)	SP (2001–)	SNB (2012)	SSKJ2 (2014)	ePravopis (2014–)
<i>džezglasba,</i> <i>džez glasba</i>	narazen	skupaj tudi narazen	narazen	narazen	narazen
<i>jazzglasba,</i> <i>jazz glasba</i>	narazen	skupaj tudi narazen	narazen in skupaj	narazen	narazen
<i>countryglasba,</i> <i>country glasba</i>	/	skupaj tudi narazen	/	/	/
<i>kantriglasba,</i> <i>kantri glasba</i>	/	skupaj tudi narazen	/	/	/
<i>technoglasba,</i> <i>techno glasba</i>	/	/	↑tehno	gl. tehno	/
<i>tehnoglasba,</i> <i>tehno glasba</i>	/	skupaj in narazen	skupaj in narazen	skupaj in narazen	/
<i>rockglasba,</i> <i>rock glasba</i>	narazen	skupaj tudi narazen	narazen	narazen	/
<i>rok glasba,</i> <i>rokglasba</i>	/	skupaj tudi narazen	/	/	/
<i>narodnozabavna,</i> <i>narodno-zabavna</i> ⁷	z vezajem	z vezajem	z vezajem	z vezajem	skupaj ⁸

Tabela 5: Zapis izrazov skupaj ali narazen v jezikovnih priročnikih.

5 Rezultati ankete

Poglavje predstavlja rezultate ankete, opisane v poglavju Raziskava. Ločeno smo raziskovali zapis, izgovor, naglasno mesto in zapisovanje skupaj ali narazen analiziranih izrazov ter zapisovanje besednih zvez, ki vsebujejo izbrane izraze.

5.1 Zapis analiziranih izrazov

Za vse analizirane izraze respondenti uporabljajo v večini nepodomačen zapis. Največja razlika med nepodomačenim in podomačenim zapisom je v paru *heavy metal* – *težki metal*, najmanjša pa v paru *rap* – *rep*. Podrobneje je razmerje med nepodomačenim in podomačenim zapisom naslednje: *heavy metal* 94,92 % – *težki metal* 3,62 %; *jazz* 86,95 % – *džez* 13,04 %; *rock* 82,6 % – *rok* 16,66 %; *reggae* 79,71 % – *regi* 17,39 %; *rap* 70,28 % – *rep* 24,63 %.

5.2 Izgovor analiziranih izrazov

Respondenti so za odgovor na vprašanje *Kako običajno izgovorite izraz* imeli na voljo štiri možnosti: s širokim *e/o*, z ozkim *e/o*, *Ne vem*, *ne slišim razlike*. ali *drugo*. Ker raziskave o percepciji sredinskih glasov za študente iz primorske narečne skupine kažejo na slabšo prepoznavo kakovosti sredinskih glasov (Volk 2018), smo

7 Utemeljitev zapisa gl. Lengar Verovnik 2019.

8 V pravopisni kategoriji Okrajšave.

zapisu izrazov dodali zvočne posnetke⁹ izgovora, da bi respondenti (lažje) prepoznali razlikovanje v izgovoru in izbrali ustrezno izgovorno možnost. Respondenti so za večino analiziranih izrazov izbrali izgovor s širokim *e* ali *o*, izjema je izraz *rock*, za katerega je bil pogosteje izbran izgovor z ozkim *o*. Največja razlika je v izrazu *heavy metal*, najmanjša pa v izrazu *reggae*. Za *heavy (metal)* je 80 % respondentov izbralo izgovor s širokim *e*, 16 % pa z ozkim; za *jazz* je 79 % respondentov izbralo izgovor s širokim *e*, 15 % pa z ozkim; za *rap* je v 76 % izbran izgovor s širokim *e*, v 19 % pa z ozkim; za izraz *pop* je 63 % sodelujočih izbralo izgovor s širokim *o*, 30 % pa z ozkim; 69 % sodelujočih je za izraz *reggae* izbralo izgovor s širokim *e*, 28 % pa z ozkim *e*. Pri izrazu *rock* je 52 % respondentov izbralo izgovor ozkega *o*, 43 % pa širokega *o*.

5.3 Naglasno mesto analiziranih izrazov

Izraz *metal* večina respondentov (90 %) izgovarja z naglasom na prvem zlogu: [mêtal], 8 % pa na zadnjem zlogu: [metál]. Tudi izraz *muzikal* je pogosteje izgovorjen z naglasom na prvem zlogu: [mjúzíkəl], tako ga naglasi 85 % respondentov, 14 % pa ga naglasi na zadnjem zlogu: [muzikál].

5.4 Zapis besednih zvez, ki vsebujejo analizirane izraze

Besedne zveze z izbranimi izrazi se najpogosteje zapisujejo v obliki levega neujemalnega prilastka z izrazom v izvorni obliki in samostalniškega jedra – pri besedni zvezi *heavy metal glasba* je takih zapisov 89 %, pri *reggae glasbi* 78 %, pri *jazz glasbi* 73 %, pri *rock glasbi* 70 % in pri *rap glasbi* 46 %. Poglejmo podrobneje zapise pri posameznih analiziranih izrazih.

Besedna zveza *heavy metal glasba* je, kot že rečeno, zapisana v 89 %, 6 % respondentov jo zapisuje v obliki levega pridevniškega ujemalnega prilastka s tujejezičnim zapisom: *heavymetalska glasba*, 4 % pa v obliki levega ujemalnega pridevniškega prilastka s poslovenjenim zapisom: *težkometalska glasba*. Tudi pri izrazu *reggae* je najpogostejša tvorba besedne zveze z levim neujemalnim prilastkom s tujejezičnim zapisom: *reggae glasba*, tako jo zapisuje 78 % respondentov, 17 % besedno zvezo zapisuje v enaki obliki, a s poslovenjenim izrazom: *regi glasba*. Besedno zvezo z levim ujemalniškim prilastkom v tujejezičnem oz. podomačenem zapisu uporablja po 1 % respondentov. V zapisu besedne zveze z izrazom *jazz* torej prevladuje zapis z levim neujemalnim prilastkom v tujejezičnem zapisu: *jazz glasba*, takšnih zapisov je 73 %, s 14 % sledi zapis z levim ujemalnim prilastkom v tujejezičnem zapisu: *jazzovska glasba*, 11 % je zapisov z levim neujemalniškim prilastkom s poslovenjenim zapisom: *džez glasba*, 2 % respondentov pa uporabljata zapis z levim ujemalnim prilastkom s poslovenjenim izrazom: *džezovska glasba*. Besedno zvezo z levim neujemalniškim prilastkom v tujejezični obliki (*rock glasba*) zapisuje 70 % respondentov, v poslovenjeni obliki (*rok glasba*) pa 3 %. Odstotek zapisov besedne zveze z levim ujemalniškim prilastkom v tujejezični (*rockerska*

9 Zvočni posnetki so nastali v okviru raziskovalnega projekta ARIS Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenski jezik (J7-4642).

glasba) ali poslovenjeni obliki (*rokerska glasba*) je enak – 13 %. Besedno zvezo z levim neujemalnim prilastkom v tujejezični obliki (*rap glasba*) zapisuje 46 % respondentov, v poslovenjeni obliki (*rep glasba*) pa 12 %. Besedno zvezo z levim ujemalnim prilastkom v tujejezičnem zapisu (*raperska glasba*) zapisuje 25 % respondentov, v poslovenjeni obliki (*reperska glasba*) pa 12 %.

5.5 Zapis skupaj ali narazen v analiziranih izrazih

Izraz, ki opisuje zabavno glasbo, ki posnema ljudsko glasbo, *narodnozabavna* večina respondentov pomensko ustrezno zapisuje skupaj (57 %), 38 % pa z vezajem: *narodno-zabavna*. Pri vseh ostalih analiziranih izrazih prevladuje zapis narazen, in sicer je najpogostejši pri *jazz glasbi*, dobrih 99 %, od tega 88 % respondentov uporablja zapis z nepodomačenim izrazom, 11 pa s podomačenim (*džez glasba*). Zapisovanje skupaj je uporabljeno pri manj kot 1 % odgovorov. *Rock glasba* je zapisana narazen v 95,67 %, in sicer z nepodomačenim izrazom 87,9 %, s podomačenim (*rok glasba*) pa 7,69 %. Skupaj se zapisuje v 4,3 %, od tega z nepodomačenim izrazom (*rockglasba*) v 3,6 %, s podomačenim (*rokglasba*) pa manj kot odstotek. Pri *techno glasbi* je zapis narazen uporabljen pri 95 % respondentov, več je zapisov z nepodomačenim izrazom, 59 %, 36 % respondentov uporablja podomačen zapis *tehno glasba*. Pri zapisovanju skupaj ni večje razlike med podomačenim ali nepodomačenim zapisom (*tehnoglasba* – 3 %, *technoglasba* – 2 %). Zvezo *country glasba* 93 % respondentov zapisuje narazen, tudi v tem primeru je pogostejši nepodomačen (85 %) kot podomačen zapis (*kantri glasba* 8 %). 5 % respondentov uporablja zapis skupaj, od tega 4 % z nepodomačenim izrazom (*countryglasba*), 1 % pa s podomačenim izrazom (*kantriglasba*).

6 Zaključek

V prispevku so obravnavane izbrane prevzete besed s področja glasbe oz. njihova prilagoditev slovenskemu jeziku v zapisu, izgovoru, naglaševanju, pisanju skupaj ali narazen in tvorbi besednih zvez. Rezultati ankete, izvedene med govorce slovenščine, potrjujejo naša pričakovanja, in sicer da prevladuje 1) zapis nepodomačenih izrazov (*heavy metal, jazz, rock, reggae, rap*), 2) izbira izgovora širokega *e*-ja ([hêvi], [džêz], [rêp], [rêgi], [pôp]) z izjemo izraza *rock*, kjer je pogosteje izbran izgovor z ozkim *o*-jem, 3) naglas na prvem zlogu ([múzikal], [mêtal]) oz. pri izrazu *muzikal* nepodomačen izgovor ([mjúzikəl]), 4) zapis besednih zvez v obliki levega neujemalnega prilastka z izrazom v izvorni obliki in samostalniškega jedra (*heavy metal glasba, reagge glasba, jazz glasba, rap glasba, rock glasba*). Možnosti za nadaljnje raziskave je še veliko – ob razširitvi nabora glasbenih izrazov bomo lahko spremljali prilagoditve zapisa izrazov, ki v jezikovnih priročnikih še nimajo dvojnic (*funk/fank, grunge/grandž*), v katerih izrazih se bo še uveljavil zapis skupaj in ali bo prevladal zapis skupaj ali narazen, s katerimi obrazili tvorimo izraze za osebo, ki se ukvarja z glasbeno zvrstjo, denimo *-ist* (*džezist*), *-ar* (*jazzar*), *-er* (*rocker*) ali *-ec* (*metalec*).

Viri in literatura

- DOBROVOLJC, Helena, JAKOP, Tjaša, 2012: *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- DRAGAR GORJUP, Katja, 2007: Konceptualizacija tujega v slovenskih pravopisih. Irena Orel (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. 739–750.
- ePravopis: Slovar slovenskega pravopisa, 2014–*. www.fran.si (dostop 8. 5. 2024).
- Komentar 2021 = *Komentar k poglavju »Prevzete besede in besedne zveze«*. *Pravopis 8.0*, 2021. Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Pravopisna komisija pri SAZU in ZRC SAZU. <https://pravopisna-komisija.zrc-sazu.si/Pravopis80/Prevzetebesedeinbesednezveze> (dostop 8. 5. 2024).
- LENGAR VEROVNIK, Tina, 2019: V vezajem ali brez? »narodno-zabavna« ali »narodnozabavna« glasba. *Jezikovna svetovalnica*. <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/3799/v-vezajem-ali-brez-narodno-zabavna-ali-narodnozabavna-glasba>.
- MIRTIČ, Tanja, 2022: Govorjeni knjižni jezik. Boris Kern (ur.): *Mediji in govorjena slovenščina*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 25–28.
- SNB = *Slovar novejšega besedja slovenskega jezika*. www.fran.si (dostop 8. 5. 2024).
- SP 2001 = *Slovenski pravopis*, 2001. www.fran.si (dostop 8. 5. 2024).
- SSKJ1 = *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. www.fran.si (dostop 8. 5. 2024).
- SSKJ2 = *Slovar slovenskega knjižnega jezika: druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja*, 2014. www.fran.si (dostop 8. 5. 2024).
- ŠABEC, Nada: 2006. Jezik, kultura in družba: slovenščina v stiku z angleščino. *Slovensko jezikoslovje danes* LIV/4. 327–342.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- VOLK, Jana, 2018: Percepcija slovenskih sredinskih samoglasnikov pri študentih na Obali. *Jezik in slovstvo* LXIII/4. 47–62.